

nogle af *Sherwood Andersons* noveller, og han vil gerne iscenesætte kortfilm om *Blake* og *Tjebhov*.

Satyajit Ray møder med 4 meget smukke svar, i hvilke han bl. a. glæder sig over den japanske film (han nævner *Mizoguchi*) og den vestlige anerkendelse af den, ærgrer sig over, at den lille sort-hvide film er på retur og giver udtryk for ønsket om at søge helt til bunds i skildringen af mennesket.

Til slut kommer *Jean Renoir*, der skælder ud over, at den amerikanske udlejer har vansiret „Elena og Mændene“. På de senere års kreditside anfører han de mange uafhængige producenter, der er dukket op i Hollywood. Han anker over, at man i for høj grad ligger på maven for den tekniske udvikling og fremhæver, at det først og fremmest er filmskabernes personlighed, der interesserer ham. Overraskende for den, der ikke kender så meget til *Renoir*, er det måske at høre, at de kommercielle krav og de forskellige censurregler nærmest forekommer ham inspirerende. „De tvinger mig til at se på tingene på en mere subtil måde.“ Han slutter: „Hvis jeg stod helt frit, ville jeg sandsynligvis skabe de samme film som dem jeg nu skaber.“

☆

Det gælder filmens liv ... Vil producenterne kende deres besøgstid? Vil de forstå, at det er folk som de fleste af de adspurgte og de nævnte de har brug for i kampen mod fjernsynet? Vil de begribe, at kun *noget andet*, noget stærkt personligt og ikke-standardiseret vil kunne danne den nødvendige lokkende kontrast til den friserede virkelighed, der på den lille skærm bliver sendt ud til hele familien? Fornemmer de, at filmpublikummet efter alt at døppe vil blive endnu mere kræsende end det er nu, at kun kvalitet og vitalitet i det lange løb vil kunne redde filmen? Vil de forlade sig på sensationisme og sex-chok? Eller vil de hjælpe folk til at leve og dermed redde filmens liv? Vil de være smidige nok til at omstille sig til det nye syn på filmen? Er de klar over, at de bliver nødt til at give mange kunstnere større frihed, hvis deres personligheder skal have mulighed for at tiltrække lige så stærkt som *Jacques Tatis* i den frie film „Min Onkel“?

Der burde også foretages en enquête blandt producenterne.

Læserbrev

Hr. redaktør,

Johan Jacobsen og *Finn Methling* kan ikke klage over mangel på *publicity* for deres nye film „En fremmed banker på“, som er et kunstnerisk alvorligt arbejde. Og den fik jo „Bodil“-prisen. Hvad det sidste angår bliver man dog kun slået af rædsel ved tanken om, hvilket uhyre af en dansk spillefilm, man ville have garanteret filmkritisk for, hvis ikke „En fremmed“ var nået frem til premiere i sidste øjeblik. Man kan heller ikke frigøre sig fra en nedslående fornemmelse af, at den megen opmærksomhed, der er blevet vist „En fremmed“, først og fremmest hidrører fra filmens to ukonventionelt direkte erotiske scener, som blev beklippet af censuren. Hvad andet er der tale om?

Der er f. eks. langt de fleste anmelderes vurdering af filmen på et realistisk-politisk plan, hvilket har fået dem til at hævde, at historien er lutter postulater. (Er Hendes treårige eksil i en ensom blokhytte langt fra alfarvej ikke et arrangement af manuskriptforfatteren, der skal sandsynliggøre, at Hun kan falde for Hans usympatiske type? Hvor usandsynligt er det ikke, at netop Han er hendes mands mord? etc.). *Bjørn Rasmussen* i „Aktuelt“ ville endda føre linien videre fra Jacobsens udmærkede film fra fyrrerne „Den usynlige her“ og „Tre år efter“, der var opgør (et ord, der næsten altid er identisk med ordet angreb) med nazismen. Men for det første siger „En fremmed“ ganske klart, at vi skal glemme, for det andet udelukker filmens meget symbolistiske handling (der er f. eks. kun de to medvirkende, og en tredje, der repræsenterer „samfundet“), at man kan vurdere filmen for realistisk, selvom man har lagt både Ham og Hende nogle replikker i munden om nazismen og krigen. Han er jo bare brodermorderen Kain, som Hun kan elske, og som hun kun myrder på grund af fortiden. Hovedindvendingen mod filmen som kunstværk bør snarere være den, at „postulaterne“ ikke får den fornødne poetiske bærekraft af instruktionen, at filmen aldrig hæver sig en tomme over den håndgribelige jord, den er skabt på. Måske er den også mere *tilstræbt kunstnerisk* fra skabernes side end godt er, den ejer meget lidt umiddelbart kunstnerisk liv. Smuk fotografering er ikke nok.

Men censurindgrebene bør heller ikke her ignoreres. Jeg vil dog ikke diskutere den kunstneriske kvalitet af de ihvertfald *egte* erotiske passager, eller hvor gammel man bør være for at se dem og lignende ting, men blot fremhæve det særdeles urimelige i, at censurafgørelserne, hvis formål alene er at beskytte mindreårige, også for de helt voksne krænker den grundlovssikrede ytringsfrihedsret. *Altid!* Det er dog for galt, at man ikke snart kan få gjort noget ved den dobbeltgrænse på 12 og 18 år, så man ikke længere behøver at totalforbyde eller beklippe film, fordi man er i tvivl om, hvorvidt 16-årsgrænsen, i realiteten 13-14 årsgrænsen, er høj nok.

Beklippede versioner til mindreårige var måske også en løsning i visse tilfælde, selvom det nok er mindre gennemførligt for film end for teaterforestillinger, hvor skolescenen undertiden får strøget passager fra de forestillinger, de lejer sig ind til. *Wylers* i tendensen sunde „Det store land“ blev ganske vist tilladt for alle efter nogle få klip, men de passager blev derved også de helt voksne forment. Man kan diskutere, hvor væsentligt det fjernede er for helheden, men hvad der eventuelt er overflødig i en film må i et demokratisk land blive en diskussion for kritikerne og det voksne publikum.

John F. Ernst.